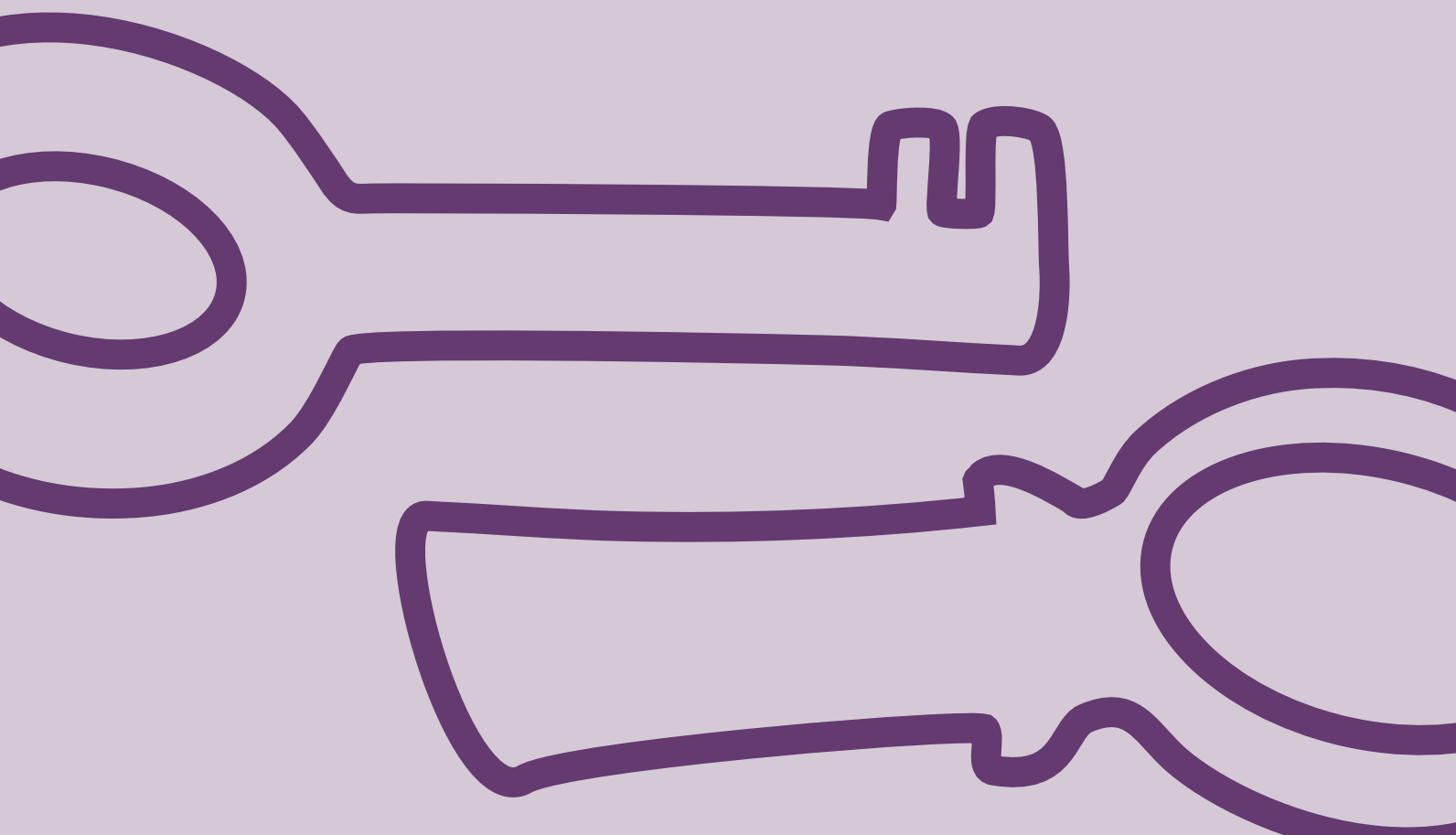

Rekenkamercommissie Leiden

Jaarverslag 2015
Onderzoeksplan 2016

Voorwoord

Met genoegen bied ik u hierbij het *Jaarverslag 2015 / Onderzoeksplan 2016* aan van de Rekenkamercommissie (RKC) van de gemeente Leiden. In dit document geven we een overzicht van onze activiteiten en uitgaven in 2015 en onze plannen en begroting voor 2016.

Onderzoeken

In 2015 hebben we alleen een quickscan naar Vastgoed en een onderzoek naar Duurzaamheid kunnen uitvoeren. Het voor 2015 geplande onderzoek naar de Ambtelijke organisatie kon in verband met tekort schietende financiële middelen niet worden uitgevoerd. Dit onderzoek zal in 2016 alsnog worden uitgevoerd. De onderzoeksopzet is inmiddels besproken in de commissie Werk en Middelen en er is een keuze gemaakt voor het onderzoeksbureau KplusV. Naast het onderzoek naar de Ambtelijke organisatie staat ons budget toe om in 2016 nog een regulier onderzoek te doen.

Budget

De RKC heeft het afgelopen jaar aandacht van de Raad gevraagd voor het feit dat ons huidige budget niet voldoende is om – zoals u de afgelopen jaren van ons gewend was – 2 à 3 onderzoeken per jaar uit te voeren. In de commissie Werk en Middelen van 7 januari dit jaar is inmiddels gesproken over de mogelijkheid van een eenmalige storting in de reserve van de RKC ten behoeve van toekomstige onderzoeken. Hierdoor zou de genoemde problematiek voor een aantal jaren kunnen worden opgelost. Dit besluit is op dit moment echter nog niet genomen. We hebben deze mogelijke toevoeging daarom nog niet opgenomen in onze begroting voor 2016. Wij hopen dat de Raad dit jaar op dit punt tijdig tot besluitvorming komt, zodat we de geplande en door de verschillende fracties gewenste onderzoeken kunnen uitvoeren.

Fractiebezoeken

Om tot de onderzoeksonderwerpen voor 2016 te komen heeft de RKC ook dit jaar weer een ronde gemaakt langs de gemeenteraadsfracties. Graag willen wij de fracties bedanken voor deze nuttige en inspirerende gesprekken. Op basis van deze bezoeken hebben we besloten om 3 nieuwe onderwerpen nader uit te werken. Een toelichting hierop vindt u in het Jaarplan 2016. Graag bespreken wij met de commissie welke onderzoeksonderwerpen prioriteit hebben bij de gemeenteraad.

Tot slot willen wij graag het College van B&W en de ambtelijke organisatie van de gemeente danken voor hun coöperatieve opstelling en medewerking aan de onderzoeken van de Rekenkamercommissie.

Rob van Lint,

Voorzitter Rekenkamercommissie Leiden

Leiden, 11 maart 2016

Inhoudsopgave

Onderzoekstrategie 2015-2018

1. Samenstelling Rekenkamercommissie

2. Onderzoeken 2015

- 2.1 Quickscan vastgoed
- 2.2 Rekenen voor Duurzaam Leiden

3. Communicatie 2015

- 3.1 Fractiebezoeken
- 3.2 Afstemming met het College van B&W en de ambtelijke organisatie
- 3.3 Contact met burgers en organisaties van Leiden
- 3.4 Regio
- 3.5 Website
- 3.6 LinkedIn
- 3.7 Media

4. Overige activiteiten 2015

- 4.1 Verwonderavond nieuwe raadsleden

5. Financieel verslag 2015

- 5.1 Inleiding
- 5.2 Inkomsten en uitgaven 2015

6. Onderzoeksplan 2016

- 6.1 Ambtelijke organisatie
- 6.2 Sociale wijkteams
- 6.3 Verbonden partijen
- 6.4 Handhaving

7. Begroting 2016

- Bijlagen:**
- 1. *Onderwerpen naar aanleiding van de fractiegesprekken 2016*
 - 2. *Eerdere rapporten van de RKC (2004-2015)*
 - 3. *Overzicht met jaarlijkse contactmomenten tussen RKC en Raad*

Onderzoeksstrategie 2015-2018

Vorig jaar presenteerden wij in het 'Jaarverslag 2014, Onderzoeksplan 2015' de onderzoeksstrategie 2015-2018. Deze onderzoeksstrategie is ook dit jaar de basis voor het opstellen van de onderzoeksplanning.

Missie

De missie van de Rekenkamercommissie luidt als volgt: De RKC doet ten behoeve van de gemeenteraad en de burgers onafhankelijk onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid en de uitvoering daarvan, evenals de transparantie van de verantwoording daarover. Hiermee draagt de RKC bij aan de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad.

Voor de komende onderzoeksperiode zal de RKC zich vooral richten op onderzoeken die een bijdrage kunnen leveren aan:

- Het bevorderen van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid en de uitvoering daarvan;
- Het vergroten van de transparantie van de verantwoording over het voorgenomen beleid en de uitvoering daarvan.

Criteria

Bij het maken van keuzes voor concrete onderzoeksonderwerpen richt de RKC zich zoveel mogelijk op gemeentelijk beleid dat de burger direct raakt of duidelijke consequenties heeft voor de burger. Daarbij laat de RKC zich inspireren door onderwerpen die aangedragen worden door gemeenteraadsfracties, door individuele bewoners(organisaties) en door onze eigen analyse van onderwerpen die zich voor rekenkameronderzoek lenen. Onderdeel van dit laatste is het bezien of het nuttig is om de opvolging van aanbevelingen uit eerdere rekenkameronderzoeken na te gaan (zgn. vervolgonderzoeken) en het monitoren van landelijke en lokale ontwikkelingen in gemeentelijk beleid. Ook heeft de RKC nadrukkelijk oog voor de mogelijkheden om rekenkameronderzoek in regionaal verband uit te voeren. Daartoe speelt de RKC een actieve rol in het samenwerkingsverband van rekenkamercommissies binnen de gemeentelijke samenwerkingsregio.

Bovendien bestaat de mogelijkheid dat de Raad besluit de RKC te vragen onderzoek naar een specifiek gemeentelijk beleidsterrein of naar de opvolging van een genomen raadsbesluit uit te voeren. Een voorbeeld hiervan uit het afgelopen jaar is het verzoek van de Raad aan de RKC om een vervolgonderzoek uit te voeren naar het vastgoedbeleid.

Onderzoeksplan

Op basis van bovenstaande inventarisatie van mogelijke onderzoeksonderwerpen stelt de RKC jaarlijks een onderzoeksplan op dat wordt besproken met de voor de RKC verantwoordelijke raadscommissie. Op basis van deze bespreking worden concrete onderzoeken gestart. In de regel laat de RKC het feitenonderzoek uitvoeren door een daartoe gespecialiseerd onderzoeksbureau. Dit

feitenonderzoek en de daarop door de RKC vastgestelde bestuurlijke conclusies en aanbevelingen worden onder verantwoordelijkheid van de RKC aan de Raad aangeboden. Daarbij is meestal sprake van een onderzoeksrapport. Afhankelijk van het onderwerp kan ook (of in aanvulling op het rapport) een andere presentatievorm worden gebruikt, zoals de rekentool die wij in 2015 aanboden bij de presentatie van het Duurzaamheidsrapport.

In sommige gevallen volstaat de RKC met een kort signaleringsonderzoek dat door de RKC zelf wordt uitgevoerd. Ook kan het voorkomen dat de RKC het van belang acht zelf een vooronderzoek uit te voeren alvorens een onderzoekopdracht uit te besteden. De volledige werkwijze van de RKC en de rol van de Raad en het College met betrekking tot rekenkameronderzoek is beschreven in de Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie Leiden 2014.

1. Samenstelling Rekenkamercommissie

In de vorige paragraaf is de missie van de Rekenkamercommissie beschreven: de RKC doet voor de Leidse gemeenteraad en de burgers van Leiden onafhankelijk onderzoek naar het beleid van de gemeente en het werk van het Leidse gemeentebestuur. Doet de gemeente wat ze belooft en levert het ook op wat de bedoeling was? Hierin ondersteunt de Rekenkamercommissie de gemeenteraad bij haar controlerende taak. De RKC is onafhankelijk en bestaat uit vijf door de Raad benoemde leden die geen persoonlijke of zakelijke banden hebben met de gemeenteraad, het College, of het ambtelijk apparaat. Wel zijn de leden betrokken bij de stad Leiden. De leden van de RKC kunnen voor maximaal twee termijnen van vier jaar worden benoemd.

De samenstelling van de Rekenkamercommissie was in 2015 als volgt:

- dhr. drs. R.J.T. (Rob) van Lint voorzitter (2e termijn, loopt af maart 2017)
- dhr. dr. M.C. (Mattheus) Wassenaar vicevoorzitter (2e termijn, loopt af augustus 2018)
- mevr. drs. M. (Marieke) Gorrée lid (1e termijn, loopt af augustus 2016)
- dhr. mr. G.P.I.M. (Gerard) Wuisman lid (2e termijn, loopt af augustus 2017)
- mevr. drs. W.J. (Willemijn) van Helden lid vanaf maart 2015 (1e termijn, loopt af maart 2019)
- dhr. drs. P.L. (Pieter) Stroink lid tot maart 2015

De ambtelijk secretaris van de Rekenkamercommissie is mevr. drs. N. (Nike) van Helden. Zij is bereikbaar via telefoonnummer 071 – 516 5200 of via rekenkamer@leiden.nl. Meer informatie over de leden van de Rekenkamercommissie, waaronder een overzicht van hoofd- en nevenfuncties, en de onderzoeks-publicaties kunt u vinden op:

<http://gemeenteraad.leiden.nl/raadscommissies/rekenkamercommissie/>

2. Onderzoeken 2015

In 2015 hebben wij de volgende onderzoeken uitgevoerd:

1. *Quickscan Vastgoed*

Vervolgonderzoek op 'Zicht op Leids vastgoed' uit 2014. Het rapport is op 30 juni 2015 aangeboden aan de Raad.

2. *Rekenen voor Duurzaam Leiden*

Onderzoek naar het gemeentelijk beleid op het gebied van Duurzaamheid. Het rapport is op 16 november 2015 aangeboden aan de Raad.

Voor de volledige inhoud van de uitgebrachte rapporten verwijzen wij u naar de website van de Rekenkamer <http://gemeenteraad.leiden.nl/raadscommissies/rekenkamercommissie/publicaties/>

2.1 Quickscan vastgoed

In 2014 presenteerde de Rekenkamercommissie een kritisch onderzoek naar het vastgoedbeheer in Leiden. In het rapport 'Zicht op Leids vastgoed' uit september 2014 werd onder andere geconcludeerd dat de gemeente onvoldoende zicht had op haar eigen vastgoedbezit. Ook waren de interne werkprocessen kwalitatief van onvoldoende niveau. In deze periode was de gemeente al gestart met een verbetertraject. De Raad vroeg het College daarom om voorjaar 2015 over de voortgang te rapporteren.

Het college heeft op 30 juni de eerste voortgangsrapportage uitgebracht. Op verzoek van de Raad heeft de Rekenkamercommissie een quick scan op deze rapportage uitgevoerd. De algehele conclusie was dat het vastgoedbeheer inderdaad in grote lijnen op orde is, maar dat het wel inzet van de gemeente vraagt de gerealiseerde verbeteringen te borgen. We gaven in de bestuurlijke nota daarom aan dat er aandacht moet blijven voor het permanent en controleerbaar bijhouden van exploitatiegegevens.

Het onderzoek werd onder leiding van de RKC uitgevoerd door Next vastgoed.

Fase	Datum	Toelichting
Aanbiedingsbrief rapport	30-06-2015	Aan Raad en College
Presentatie rapport	03-09-2015	In cie. Ruimte en Regio (RR)
Bespreking in commissie RR	15-10-2015	Inhoudelijk debat over raadsvoorstel
Vaststelling raadsvoorstel in Raad	10-11-2015	Vastleggen aanbevelingen

2.2 Rekenen voor Duurzaam Leiden

In het rapport 'Rekenen voor Duurzaam Leiden' concludeerde de Rekenkamercommissie dat de gemeente Leiden te weinig inzicht heeft in de effectiviteit van de subsidies die aan duurzaamheid worden uitgegeven. Het duurzaamheidsbeleid van Leiden is erg versnipperd. Er zijn 31 verschillende doelstellingen met daaraan gekoppeld 24 prestatie- en effectindicatoren. Slechts een paar doelstellingen zijn voorzien van harde doelstellingen. Daarnaast is het niet mogelijk ze onderling te vergelijken. Zo is het ook moeilijk om vast te stellen of de doelen wel bereikt worden.

De Rekenkamercommissie bepleitte in haar conclusies om meer focus aan te brengen in de doelstellingen. Daarnaast raadde ze aan de duurzaamheidswinst van projecten en maatregelen zoveel mogelijk in drie simpele maten uit te drukken: minder CO₂, meer stadsgroen en meer m³ waterbergingscapaciteit. Om ambtenaren en raadsleden hierbij te helpen is een eenvoudig toepasbare rekenhulp ontwikkeld die kan worden gebruikt om de duurzaamheidswinst van projecten en maatregelen in te schatten. Deze is samen met het rapport aangeboden.

De gemeente Leiden ondersteunt duurzaamheidsprojecten en -investeringen met subsidies. Dat gebeurt via twee fondsen: het *Fonds Lokale Initiatieven* en het *Fonds Investeren in Thuis*. De Rekenkamercommissie trok daarbij twee conclusies. De informatie die de gemeente vraagt is vaak onvoldoende om de bijdrage aan duurzaamheid te kunnen vaststellen. Ook is er niet veel aandacht voor de kosten/baten verhouding. Hoeveel duurzaamheidswinst een gemeentelijke subsidie-euro oplevert kan enorm verschillen. Wanneer deze informatie wel wordt verzameld kan met de rekenhulp op eenvoudige wijze de effectiviteit van maatregelen worden berekend. Dat maakt het mogelijk om te subsidiëren projecten ook op kosteneffectiviteit te beoordelen. Het geld kan daardoor veel effectiever en efficiënter worden besteed.

Tot slot wees de Rekenkamercommissie er op dat Leiden tot nu toe vooral de Leidse burgers en bedrijven probeert te stimuleren duurzamer te worden. Er liggen echter grote kansen voor de gemeente zelf om duurzamer te gaan werken. Bijvoorbeeld door energiebesparing in de eigen gebouwen, duurzame inkoop en duurzaam onderhoud van wegen.

Het onderzoek werd onder leiding van de RKC uitgevoerd door CE.

Fase	Datum	Toelichting
Presentatie onderzoeksvoorstel	27-08-2015	In cie. Leefbaarheid en Bereikbaarheid (LB)
Aanbiedingsbrief rapport	16-11-2015	Aan Raad
Bespreking in commissie LB	8-12-2015	Inhoudelijk debat over raadsvoorstel
Vaststelling raadsvoorstel in Raad	17-12-2015	Vastleggen aanbevelingen

3. Communicatie 2015

3.1 Fractiebezoeken

Ook in 2015 hebben wij de Raad actief betrokken bij het verzamelen van te onderzoeken thema's. Wij hebben alle fracties benaderd om te horen welke onderwerpen zij belangrijk vinden en hoe het werk van de Rekenkamercommissie door hen wordt ervaren. De onderwerpen die we hebben uitgewerkt in ons Onderzoeksplan 2015 zijn onder andere voortgekomen uit deze gesprekken.

3.2 Afstemming met het College van B&W en de ambtelijke organisatie

Wij hebben (via de gemeentesecretaris) afstemming gehad met de ambtelijke organisatie om te zorgen voor een goede aansluiting van onze onderzoeken op actuele ontwikkelingen binnen de gemeente en om te bezien op welke wijze de doorwerking van rekenkameronderzoeken nog verder versterkt kan worden. Ook zijn afspraken gemaakt om te borgen dat de binnen de gemeenten beschikbare onderzoeks- en monitorgegevens beschikbaar komen voor rekenkameronderzoek. Tot slot is er een gesprek gevoerd met de concerncontroller en de coördinator van de auditpool over de lopende zaken en de onderzoeken van de Rekenkamercommissie.

Bestuurlijk heeft afstemming over lopende en voorgenomen onderzoeken plaats gevonden tussen de Burgemeester en de voorzitter van de RKC.

3.3 Contact met burgers en organisaties van Leiden

We hebben ook in 2015 de inwoners van Leiden via de website opgeroepen om onderwerpen aan te leveren voor nieuwe onderzoeken, maar hebben via deze weg geen suggesties ontvangen. Wel is er contact geweest met burgers die aan hadden gegeven geïnteresseerd te zijn in het verloop en de uitkomst van de lopende onderzoeken.

Tot slot heeft de Rekenkamercommissie begin 2015 op verzoek van de adviesraad werk en inkomen Leiden het onderzoek naar re-integratie gepresenteerd en toegelicht in een bijeenkomst van de adviesraad. Het in 2015 gepresenteerde onderzoek naar Duurzaamheid zal binnenkort, wederom op verzoek, door ons worden toegelicht in een bijeenkomst met de Leidse Milieuraad. Dergelijke gesprekken zijn voor ons zeer waardevol om voeling te houden met de lezing en doorwerking van onze onderzoeken bij de direct betrokken organisaties.

3.4 Regio

Vertegenwoordigers van een groot aantal rekenkamercommissies in onze regio komen sinds begin 2013 periodiek bij elkaar om over de resultaten van de onderzoeken van individuele rekenkamers en over gezamenlijke onderzoeken te spreken. Voor het laatste is in 2013 een reglement vastgesteld. Vanuit deze samenwerking zijn inmiddels twee regionale onderzoeken uitgevoerd (Leerplichtwet en Regionaal Investeringsfonds). In 2015 is echter gebleken dat sommige rekenkamer(commissie)s meer

voor gezamenlijke onderzoeken en intensieve samenwerking voelen dan anderen. Met de rekenkamercommissies van Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg en Alphen aan den Rijn zal worden overlegd over onderzoeksonderwerpen en mogelijkheden deze gezamenlijk uit te voeren.

3.5 Website

De website van de Rekenkamercommissie maakt onderdeel uit van de gemeentelijke website. De website van de RKC wordt echter wel door de Rekenkamercommissie zelf onderhouden. We zorgen ervoor dat eventuele wijzigingen in samenstelling of werkwijze op de site worden bijgehouden en dat alle onderzoeken, onderzoeksplannen en jaarverslagen online te vinden zijn. Ook de lopende onderzoeken worden op de site kort toegelicht. Presentaties van de Rekenkamer in de commissies en andere korte nieuwsberichtjes over de Rekenkamercommissie worden eveneens op de site opgenomen.

De site is te bereiken via onderstaande link:

<http://gemeenteraad.leiden.nl/raadscommissies/rekenkamercommissie/>

3.6 LinkedIn

Via LinkedIn onderhouden wij contacten met andere Rekenkamer(commissie)s en onderzoeksbureaus. We houden onder andere via deze weg bij wat er landelijk speelt qua onderzoek en of er initiatieven zijn die ook toepasbaar zijn voor Leiden.

Daarnaast communiceren wij op deze site over onze publicaties en projecten. We voorzien op deze manier meer mensen van informatie, terwijl we zelf ook meer informatie krijgen van anderen.

3.7 Media

Er zijn persberichten uitgegaan over de uitgebrachte onderzoeken wat tot media-aandacht voor deze onderzoeken heeft geleid.

4. Overige activiteiten 2015

4.1 Verwonderavond nieuwe Raadsleden

In navolging van de startbijeenkomst die de Rekenkamercommissie medio 2014 heeft gehouden in het kader van het introductieprogramma voor nieuwe Raadsleden, heeft de Rekenkamercommissie in februari 2015 een zogenaamde 'verwonderavond' georganiseerd. Het doel van deze bijeenkomst was om te horen over welke punten de nieuwe Raadsleden zich verbaasd hadden binnen het raadswerk of de besluitvorming in de gemeente in relatie tot de activiteiten van de RKC.

Ook is gesproken over het werk van de Rekenkamercommissie zelf. Uit de gesprekken bleek dat de aanwezige Raadsleden behoefte hadden om al in een eerder stadium betrokken te zijn bij de onderzoeken. Wij willen graag in 2016 met de Raad bespreken of en hoe we de Raad meer bij de doorloop van onze onderzoeken kunnen betrekken.

Het gesprek met de nieuwe Raadsleden heeft er ook toe geleid dat we een schema met onze jaarlijkse activiteiten en contactmomenten met de Raad hebben opgesteld, zodat het verloop van onze werkzaamheden inzichtelijker is voor de Raad. Dit schema hebben we als bijlage bij dit Jaarverslag 2015 / Onderzoeksplan 2016 gevoegd (bijlage 3).

5. Financieel verslag 2015

5.1 Inleiding

Het budget van de Rekenkamercommissie bedroeg in 2015 € 63.123, -. Zoals met de Raad is gecommuniceerd, is er begin 2015 een bedrag van € 14.841 aan de reserve onttrokken ten behoeve van de overschrijding van 2014. De toelichting hierop is terug te lezen in het Jaarverslag 2014 / Onderzoeksplan 2015. De reserve bedraagt ultimo 2015 € 5.159.

5.2 Inkomsten en uitgaven 2015

In onderstaande tabel staat een overzicht van de inkomsten en uitgaven over 2015.

	Begroting 2015	Realisatie 2015
Budget	63.123	
Onderzoek	41.110	42.420
Vervolgonderzoek vastgoed	PM	5.000
Duurzaamheid	25.000	21.310
Restantbetalingen Re-integratie onderzoek 2014	16.110	16.110
Commissieleden	21.851	20.278
Vergadervergoeding 2015	21.851	20.278 ¹
Overige kosten	162	920
Overige kosten	162	920 ²
Totale uitgaven		63.618
Overschrijding		495
Reserve RKC 1 januari 2015	20.000	
Reserve Rekenkamercommissie per 31 december 2015		5.159

Bij de vaststelling van de resultaat van de jaarrekening zal het tekort van € 495 ten laste worden gebracht van de reserve.

¹ Zoals in het Jaarverslag 2014 / Onderzoeksplan 2015 reeds werd aangegeven is het vierde kwartaal van de vergadervergoeding van 2014 a € 5.851 betaald in 2015. Dit is opgenomen in het totaalbedrag vergadervergoeding 2015.

² De overige kosten zijn hoger uitgevallen dan geraamd, omdat we bij 1 onderzoek de expertise van een tekstschrijver hebben ingehuurd en wegens kosten rondom de wisseling van leden in de commissie.

6. Onderzoeksplan voor 2016

In de onderzoeksstrategie 2015-2018 hebben wij aangegeven op welke wijze wij onze taak en rol in de raadsperiode 2015-2018 willen invullen. De onderzoeksstrategie bevat een aantal uitgangspunten en criteria voor het vaststellen van de jaarlijkse onderzoeksplanning. Jaarlijks beoordelen wij of de uitgangspunten en criteria in de Onderzoeksstrategie nog actueel zijn, en welke (aanvullende) bronnen beschikbaar zijn voor een selectie van mogelijke onderzoeksonderwerpen. Voor het onderzoeksplan 2016 hebben wij geput uit de volgende bronnen:

- Suggesties voor onderzoek door raadsfracties van de politieke partijen (bijlage 1).
- Rapporten van de Rekenkamercommissie (waar mogelijke vervolgonderzoeken uit kunnen voortvloeien) (bijlage 2).
- Contacten met andere Rekenkamers en het regionale overleg met collega Rekenkamercommissies

Per onderwerp beoordeelt de Rekenkamercommissie in welke mate dit onderwerp aan onze strategie voldoet en hoe een onderzoek past binnen de personele en financiële mogelijkheden van de Rekenkamercommissie.

Voor 2016 hebben we een aantal mogelijke onderzoeksonderwerpen geselecteerd, die wij voor consultatie willen voorleggen bij de betreffende raadscommissie. Dit betreft de volgende onderwerpen:

1. Ambtelijke organisatie (inmiddels gestart)
2. Sociale wijkteams
3. Verbonden partijen
4. Handhaving

De geselecteerde onderwerpen lichten wij kort nader toe.

6.1 Onderzoek ambtelijke organisatie

Zoals onlangs per brief is aangekondigd en op 28 januari 2016 is besproken in de commissie Werk en Middelen, zullen wij in 2016 het onderzoek naar de ambtelijke organisatie uitvoeren.

Binnen de gemeente Leiden is een traject in gang gezet om de werkwijze en organisatie aan te passen om tegemoet te komen aan wat extern van de gemeente gevraagd wordt. Zij heeft als doelstelling een toegankelijke organisatie te zijn, gericht op samenwerking met burgers, instellingen en bedrijven in de stad. Een organisatie die slagvaardig en oplossingsgericht opereert met korte lijnen tussen bestuur, management en medewerkers. Een organisatie waarin verantwoordelijkheden duidelijk zijn belegd en waarin iedereen goed aanspreekbaar is. Dit is beschreven in de Visie op de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie, waarover het College de Gemeenteraad op 22 januari 2014 geïnformeerd heeft. Deze Visie sluit aan bij het tussen alle raadsfracties gesloten

Bestuursakkoord 2014 – 2018, waarin afspraken gemaakt zijn over betrokkenheid van inwoners en partners in de stad.

Het doel van de organisatieontwikkeling is dat inwoners, bedrijven, partners en medeoverheden meer en meer gaan ervaren dat de gemeentelijke organisatie samen, en op basis van gelijkwaardigheid, werkt aan de ontwikkeling en instandhouding van de stad en de regio. Het Organisatieplan “Met hart voor de stad” (november 2014) dat onder verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris/algemeen directeur is uitgewerkt geeft aan dat de organisatie open staat voor en steeds op zoek is naar nieuwe samenwerkingsvormen om realisatie van doelen voor de stad dichterbij te brengen. Deze ambitie vraagt enerzijds om veranderingen in de structuur van de organisatie en anderzijds om veranderingen in werkwijzen, houding en gedrag van medewerkers en in (politieke) aansturing door management, College van B&W en Gemeenteraad. Per 1 juli jl. is de organisatiestructuur aangepast. De organisatieontwikkeling vergt meer tijd.

Het doel van het uit te voeren onderzoek door de Rekenkamercommissie is om na te gaan in hoeverre op dit moment aan de voorwaarden voldaan wordt om de in gang gezette veranderingen met betrekking tot de betrokkenheid van inwoners en partners in de stad te realiseren en hierover – als daar aanleiding toe is - aanbevelingen te doen. Hierbij kijkt de Rekenkamercommissie breder dan de ambtelijke organisatie. Immers, juist de samenwerking in de praktijk tussen externe partijen, ambtelijke organisatie, het College van B&W en de Gemeenteraad zal bepalen of het lukt in samenspraak met mensen en organisaties in de stad beslissingen te nemen.

De Rekenkamercommissie wil daarom onderzoek doen naar de vraag in hoeverre alle partijen binnen de gemeente zijn voorbereid op de ambitie om besluiten meer in samenspraak met de bewoners van de stad te nemen. Dit leidt tot de volgende subvragen:

1. Wat verwachten burgers, bedrijven en instellingen van het samen met de gemeente beslissingen nemen? Hoe ervaren zij de samenwerking met de gemeente op dit moment en wat zijn hierbij knelpunten?
2. Wat vraagt dit van de ambtelijke organisatie en de medewerkers en in hoeverre wordt hieraan voldaan?
3. Wat is bestuurlijk nodig om te zorgen dat het ambtelijk apparaat aan de verwachtingen van burgers, bedrijven en instellingen kan voldoen en in hoeverre wordt hieraan voldaan?

Het bureau dat dit onderzoek uit zal voeren is KplusV. Het onderzoek zal naar verwachting april/mei dit jaar aan de Raad worden aangeboden.

6.2 Sociale wijkteams

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor een groter deel van de zorg aan langdurig zieken en ouderen. Het idee achter deze decentralisatie is dat gemeenten beter dan het Rijk in staat zijn om in

te spelen op lokale omstandigheden en vragen en ook beter in staat zijn om verschillende typen zorg op lokaal niveau op elkaar af te stemmen.

Om deze afstemming mogelijk te maken hebben veel gemeenten waaronder ook Leiden ervoor gekozen om geïntegreerde wijkteams op te richten waarin verschillende professionals op wijkniveau met elkaar samenwerken. Het sociaal wijkteam is er voor iedereen die er zelf even niet uitkomt en ondersteuning nodig heeft. Op het gebied van wonen, werken, omgaan met geld, zorg en gezondheid. De teams vormen ook het aanspreekpunt voor bewoners met goede ideeën voor de wijk en vrijwilligers die een steentje willen bijdragen door anderen te helpen. In 2014 is Leiden hiermee gestart en inmiddels zijn er acht sociale wijkteams. In veel gemeenten is gekozen voor teams waarin zowel sociale zorg als jeugdzorg wordt gecombineerd, maar in Leiden is gekozen om te werken met aparte wijkteams voor jeugd en gezin en sociale wijkteams.

Inmiddels zijn de eerste ervaringen met wijkteams in veel gemeenten opgedaan. Adviesbureau Movisie concludeert in een begin maart te verschijnen rapport dat de teams nog volop in ontwikkeling zijn. Het werken in een multidisciplinair team en met een integrale aanpak blijkt nieuw en tijdrovend. Dit zorgt ervoor dat vooral de beloftes op het terrein van preventie, vroegtijdig signaleren van problemen en het ondersteunen van vrijwilligers en buurthulp nog niet volledig worden waargemaakt. Gemeenten geven daarnaast aan dat ze graag ondersteuning willen bij het meten van de resultaten van de wijkteams.

In Leiden heeft de WMO raad in september 2015 een advies uitgebracht over het functioneren van de wijkteams. Zij signaleerden op basis van het functioneren van de teams in de eerste helft van 2015 nog veel knelpunten waaronder een gebrek aan kennis met name op het gebied van de GGZ, onduidelijkheden rond indiceren en doorverwijzen, een sterk teruglopende instroom, gebrek aan kennis van wat er in de wijk speelt (van belang voor vroeg signalering en preventie) en knelpunten in de bekendheid en bereikbaarheid. Ook is de raad kritisch over de samenwerking en afstemming tussen gemeenten, aanbieders, cliënten en andere betrokkenen.

Deze eerste signalen geven ons voldoende aanleiding om een onderzoek voor te stellen naar de effectiviteit van de sociale wijkteams in Leiden. Uit onze inventarisatieronde begin dit jaar bleek dat alle geraadpleegde fracties dit idee ook ondersteunen. Een onderzoek naar deze teams zou zich kunnen richten op de volgende vragen:

- Wat zijn de beoogde resultaten en taken van de wijkteams?
- Hoe verloopt de budgettering? Welke middelen worden ingezet om de opgedragen taken uit te voeren en de beoogde resultaten te bereiken? Hoe worden de middelen uitgegeven bv. de inkoop van zorg? Hoe verloopt de uitputting van de budgetten?
- Hoe worden de resultaten van wijkteams gemeten?
- Kan op basis van de eerste resultaten worden aangegeven of de invoering van de wijkteams heeft geleid tot effectievere en efficiëntere hulp?

Met name de resultaten die specifiek de kracht van het wijkteam zouden moeten vormen zijn hier een aandachtspunt. Zowel Movisie als de WMO-raad als de gemeente Leiden in haar reactie op dit advies gaf aan dat wijkteams tot nu toe onvoldoende toekomen aan het echte wijkgerichte outreachende werk: preventie, vroeg signalering en sociale activering, opbouwen van buurtnetwerken etc.

- Zijn de door de WMO-raad en Movisie gesignaleerde knelpunten reëel en zo ja, zijn ze inmiddels opgelost of worden ze aangepakt?
- Hoe verloopt de samenwerking met de wijkteams voor jeugd en gezin?

6.3 Verbonden partijen

Het onderzoeksplan naar verbonden partijen stond ook in onze onderzoeksplannen van 2013 en 2014. In onze brief van 2 september 2013 hebben we toegelicht waarom we er destijds voor gekozen hebben dit onderzoek niet uit te voeren. Vorig jaar hebben wij het onderzoek niet uit kunnen voeren, omdat er lange tijd geen duidelijkheid kwam over onze financiële situatie en uit het gesprek met de commissie Leefbaarheid en Bereikbaarheid was gebleken dat het onderzoek naar de ambtelijke organisatie vanuit de Raad meer prioriteit had. In 2016 hopen wij dit onderzoek wel te kunnen starten. Wel zullen we eerst een vooronderzoek starten naar de wijze waarop de gemeente omgaat met verbonden partijen, om te beoordelen of een uitgebreid onderzoek voldoende meerwaarde heeft.

Bij een deel van haar taken heeft de gemeente ervoor gekozen de uitvoering niet direct zelf te doen maar op afstand te plaatsen, door een interne verzelfstandiging, door uitbesteding of door uitvoering in een samenwerkingsverband met andere gemeenten. In een aantal van deze situaties is sprake van uitvoering door een verbonden partij (een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Leiden een bestuurlijk én een financieel belang heeft). De gemeente loopt dan risico met aan deze partijen beschikbaar gestelde middelen en kan aangesproken worden als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. In alle gevallen is de vraag hoe de sturing op deze organisaties plaatsvindt, op welke wijze geborgd wordt dat de gemeentelijke opdracht adequaat wordt uitgevoerd en hoe risico's in deze worden beperkt.

In het onderzoek zal de effectiviteit van de sturing door de gemeente op taken en verantwoordelijkheden die op afstand zijn geplaatst beoordeeld worden. Daarbij zal aan de orde komen welke spelregels zijn vastgelegd over de wijze waarop de verbonden partij wordt aangestuurd (inhoudelijk en financieel) en welke verantwoordinginformatie van de verbonden partij wordt gevraagd.

6.4 Handhaving

De effectiviteit van gemeentelijk beleid is mede afhankelijk van de mate waarin er adequate handhaving plaatsvindt. Als parkeerbeleid inhoudt dat er betaald moet worden voor het parkeren op straat, maar er vindt geen of onvoldoende controle plaats, is de kans groot dat er geen betaling

plaatsvindt en de overlast weer toeneemt. Dat geldt ook voor andere verplichtingen als rond de naleving van vereisten in verleende vergunningen.

Een onderzoek naar de handhaving door de gemeente zal antwoord moeten geven op de volgende vragen:

- Welke doelen heeft de gemeente gesteld voor toezicht en handhaving?
- Welke middelen worden ingezet om die doelen te bereiken?
- In welke mate zijn de voor handhaving ingezette instrumenten doelmatig en effectief?
- In hoeverre de gestelde doelen niet gehaald worden, wat is hiervan de oorzaak?

7. Begroting 2016

Het beschikbare budget voor de Rekenkamercommissie wordt jaarlijks door de Raad vastgesteld. Net zoals in 2015 is dit bedrag in 2016 vastgesteld op €63.123. De reserve is op dit moment €5.159 en zal na de onttrekking van het tekort van 2015 ter hoogte van € 495 bij de vaststelling van het resultaat van de jaarrekening €4.664 bevatten.

Daarnaast is in de commissie Werk en Middelen van 7 januari besproken dat vanuit het College een voorstel naar de Raad zal gaan om de reserve van de RKC aan te vullen ten behoeve van toekomstige onderzoeken. Dit besluit en de hoogte van het bedrag zijn op dit moment echter nog niet vastgesteld. We hebben deze storting daarom niet opgenomen in onze begroting 2016.

Zodra het besluit over de storting echter formeel genomen is hebben we ruimte om in 2016 nog een onderzoek uit te voeren, conform de door verschillende Raadsfracties aangegeven wensen.

Begroting 2016	Baten	Lasten
Budget	63.123	
Onderzoek		
Ambtelijke organisatie		19.000
Eén nieuw onderzoek 2016		28.000
Vergadervergoeding commissieleden 2016		16.000
Overige kosten		123
Totale uitgaven	63.123	63.123

Bijlage 1: Onderwerpen naar aanleiding van de fractiegesprekken 2016

De gesprekken die de Rekenkamercommissie begin 2016 gevoerd heeft met de fracties hebben – naast de in hoofdstuk 6 genoemde onderwerpen – nog een aantal mogelijke onderzoeksonderwerpen opgeleverd. Hieronder hebben we een lijst opgenomen van de onderwerpen die door de verschillende fracties genoemd werden. We hebben geen prioritering aangebracht, maar hebben de genoemde onderwerpen in willekeurige volgorde opgenomen in onderstaande lijst.

Overige onderwerpen	
1.	Minimabeleid
2.	Toekomst bibliotheek
3.	Digitalisering omgevingswet
4.	Doelmatigheid in het sociale domein
5.	Toegenomen aantal taken van de gemeente versus bezuinigingen
6.	Sportbeleid
7.	Effectiviteit participatiebeleid
8.	Burgerparticipatie
9.	Informatievoorziening naar ondernemers
10.	Bio Science Park
11.	Het ROC
12.	Opvang vluchtelingen en huisvesten statushouders
13.	Vervolg citymarketing

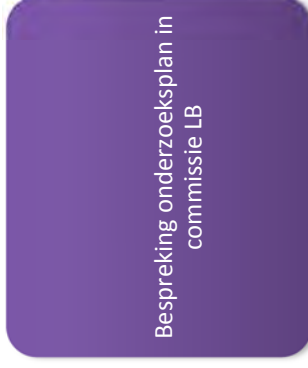
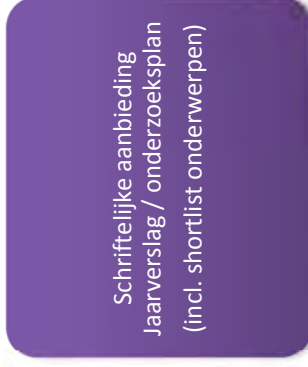
Bijlage 2: Eerdere rapporten van de Rekenkamercommissie (waar mogelijke vervolgonderzoeken uit kunnen voortvloeien)

Raadscommissie	Onderzoek	Onderwerp	Publicatie	Beleidssector
Onderwijs en Samenleving	Onderwijs Onderdak	Onderwijshuisvesting	22 november 2004	Onderwijs
Ruimte en regio	Werk in Uitvoering	Werk in Uitvoering	24 augustus 2005	Infrastructuur
Ruimte en regio	Quick scan Grondbeleid	Grondbeleid	17 mei 2006	Infrastructuur
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Leiden Schoon	Schone woon-en leefomgeving	9 januari 2007	Leefbaarheid
Werk en Financiën	Van Omslag naar doorstart	Schuldhelpverlening	8 april 2008	Sociale zaken
Leefbaarheid en bereikbaarheid	Raad aan het stuur	Kaderstellende rol van de Raad bij beleidsnota's	3 februari 2009	Bestuur
Onderwijs en Samenleving	Vervolg Onderwijs Onderdak	Onderwijshuisvesting	3 maart 2009	Onderwijs
Werk en Financiën	Minimabeleid de maat genomen	Minimabeleid	16 maart 2010	Sociale Zaken
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Rekenkamerbrief bestuursovereenkomst	Bestuursovereenkomst 2010-2014	27 september 2010	Bestuur
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Parkeerbeleid geparkeerd	Parkeerbeleid	7 oktober 2010	Bereikbaarheid
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Rekenkamerbrief e-dienstverlening	Publieke dienstverlening	4 november 2011	Bestuur
Onderwijs en Samenleving	Leerplichtwet	Naleving leerplichtwet	November 2011	Onderwijs
Onderwijs en Samenleving	Sportbeleid	Sportbeleid en -voorzieningen	Januari 2012	Sport
Onderwijs en Samenleving	WMO	Wijkgericht welzijn	Januari 2012	Samenleving
Werk en Financiën	Citymarketing	Effectiviteit Citymarketing	November 2012	Economie

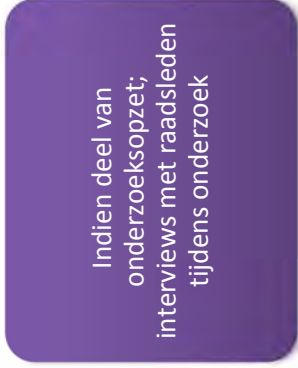
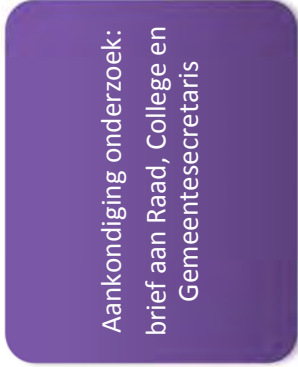
Ruimte en Regio	Leiden een last?	Ruimtelijk Omgevingsrecht	September 2013	Ruimtelijke Ordening
Onderwijs en Samenleving en Werk en Financiën	Evaluëren om te leren	Subsidies	November 2013	Samenleving en financiën
Ruimte en Regio	RIF	Ruimtelijk Investeringsfonds	Februari/maart 2014	Regio
Gemeenteraad	Samen Leiden geëvalueerd	Bestuursakkoord	Februari/maart 2014	Bestuur
Ruimte en Regio	Zicht op Leids vastgoed	Vastgoed	Mei 2014	Ruimtelijke Ordening
Onderwijs en Samenleving	Grip op nieuwe taken in Leiden	Decentralisaties	November 2014	Jeugd, Zorg en Welzijn
Werk en Middelen	Re-integratie in Leiden met het oog op de Participatiewet	Participatie	Januari 2015	Werk en inkomen
Ruimte en Regio	Quickscan vastgoed	Vastgoed	Juni 2015	Ruimtelijke Ordening
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Rekenen voor Duurzaam Leiden	Duurzaamheid	November 2015	Duurzaamheid

Contactmomenten Rekenkamercommissie Leiden

Jaarlijks in het voorjaar

Fase 1 Doorloop onderzoek

Fase 2 Aanbieding onderzoek

